український католицький часопис

МІСІОНАР

РІК ЗАСНУВАННЯ 1897 № 5 (19) * ТРАВЕНЬ 1994

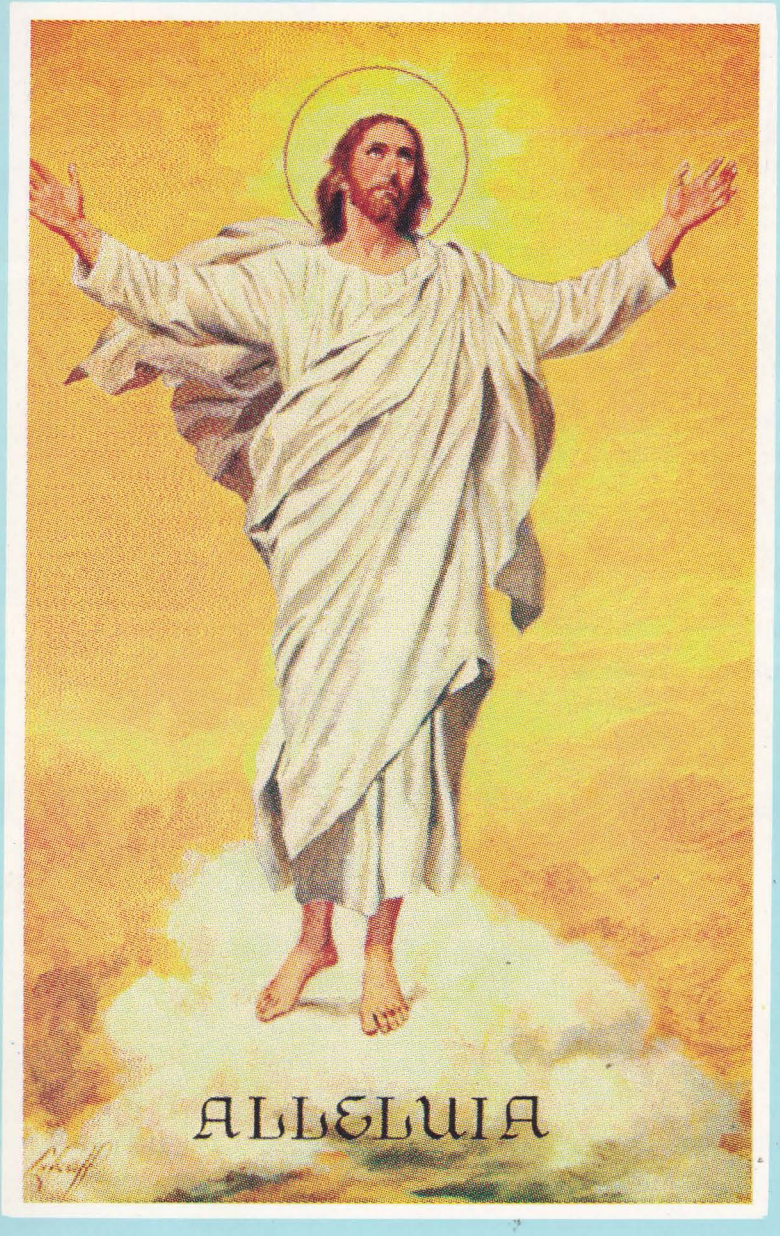

МІСІОНАР
ПРЕСВЯТОГО ІСУСОВОГО СЕРЦЯ

Український католицький часопис

Головний редактор о. Василь Зінько, ЧСВВ

Підписано до друку 11.04.94 р. Формат 70×100/16. Друк офсетний. Папір друк. № 1. Ум. друк. арк. 5,2. Ум. фарбо-відб. 5,7. Облік.-вид. арк. 5,0. Тираж 3000 прим. Зам. 685.

Віддруковано з готових діапозитивів у Жовківській книжковій друкарні 292310 Львівська обл. м. Жовква, вул. Василіанська, 8.

Адреса редакції:
м. Львів, 290019,
вул. Б. Хмельницького,36
Святоонуфріївський монастир ОО. Василіян
тел. 72-95-69

ЗМІСТ

Наміреня апостольства молитви на травень 1
о. Йосафат Глуховецький, ЧСВВ
"Він воскрес. Його немає тут" 3
А. Явір
Воістину безмежне світання 4
Іван Златоустий - "Слово на Пасху" 5
Для чого я живу? 7
Володар Буженко
Де логіка і справедливість? 9
Найбільший в Україні 10
Бр. Левко Гірник
Оцінімо справжню перлину 11
Воскресіння - Христова перемога 14
о. Василь Зінько, ЧСВВ
"Коралова" Богородиця 15
Фоторепортаж Зеновія Чопойдало 16
Іларіон Київський
Слово про закон і благодать 18
Архітектура Візантії 20
І. Музичка
Що дає родина? 22
Олег Гринів
Митрополитова пересторга перед комунізмом 24
о. Дам'ян Богун, ЧСВВ
Великдень на Орлівці 26
Бр. Северіян
Смертю смерть подолав 28
о. Миколай Бояковський
Про вшанування Божої Матері українським народом 30
Павло Штокало
Ім'я Марії 32

● Передруки і переклади дозволені за поданням джерела.
● Редакція зберігає за собою право виправляти мову і скорочувати надіслані матеріали.

Оце Серце, що так дуже полюбило людей...

МОЛИТВА ЩОДЕННОГО ПОЖЕРТВУВАННЯ ДЛЯ ЧЛЕНІВ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ

О, Божественне Серце Ісуса! У злуці з тим наміренням, з яким Ти на землі віддавав славу Богові і тепер щоденно віддаєш в Пресвятій Тайні Євхаристії, жертвую Тобі через Непорочне Серце Пречистої Діви Марії всі свої молитви, справи, слова, думки й терпіння нинішнього дня у винагороду за всі зневаги, образи і кривди завдані Тобі.

Жертвую їх особливо за святішого Отця Папу римського, за святу Церкву, за навернення грішників і у всіх намірениях Апостольства Молитви, призначених на цей місяць і на сьогоднішній день.

Пресвяте Серце Ісуса і Марії, спомагайте св. Церкву і Україну!

Святий Йосифе Покровителю і Застушниче приятелів Ісусового Серця, моли Бога за нас.

Святий Архангеле Михаїле, св. Миколає, св. Володимире, св. Йосафате, Заступники України, моліть Бога за нас.

НАМІРЕННЯ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ НА ТРАВЕНЬ:

За внутрішню єдність Церкви

Ми, звичайно, переважно зайняті зовнішньою одністю Церкви, тобто змагаємо до того, щоб усі відлами християнства зійшлися в одне русло під провід верховного апостола Петра, якому Христос доручив пасти і вівці, і ягнята. Цим же разом Церква нам пригадує ще на один предмет єдності, на спаяність Церкви в самій собі.

1. Тим це намірення пригадує нам молитися і старатися, щоб панувала

єдність між мирянами, звичайними вірними, і духовними, зокрема душпастирями. З часом вкралися до лона Церкви певні надужиття і які не раз довели навіть до розбратів і єресей, блудних наук і відчуження від вселенської Церкви.

Між тими збоченнями чи надужиттям, варта вичислити ті, що найчастіше трапляються. Як-от з боку духовенства свого роду чисто світське начальствування. Показують часом, наче духовник був необмеженим паном Божих овець і ними по власній волі провадив та й часто траплялося використовував для своїх особистих користей.

Так зовсім не сміє бути, з доручення Христа ті, в Церкві, що хочуть рядити, то мають служити своїм підладним. І часто прислухатися до слушних реклямацій. Інколи вірні домагаються, щоб заховувати добрий і похвальний звичай у церкві, хоча б от клянчання чи і відправи вечірень пополудні. Та такий самовольний пастир про це навіть слухати не хоче, а, навпаки, як було в однім місті у західній діяспорі, то кілька разів питали вірних, чи вони хочуть, аби їм правити по-тутешньому. Вірні були просто обурені. Та ж ніхто їм про це навіть не згадує, то якого лисого батька ви нас вчепилися!?

Знову з боку мирян, то вони мусять пам'ятати, що священик не є їхнім лакеєм і наче той купець, що стоїть на прилавку і сповняти кожне, навіть химерне, їхнє бажання, а вони будуть коверзувати ієреєм. А часто трапляється, так головно, в справах недозволених, бо чимало нечесних осіб уважає, що в церкві нема жодного закону, ні припису, а тільки має рядити їхня самоволя та забаганки.

2. Другий вид церковної спаяності - це однодушність священства з єпископами. Не випадає священикам ставитися до єпископів, як от сьогодні ставляться робітники чи урядовці до директорів і власників підприємств і заводів. Годі увесь час тільки шукати своїх "священичих" прав і пропихати думку про гегемонію чи верховодство єпископів. Інша справа, що з боку владик теж повинна бути певна второпність і міра. Годі-бо, щоб владика поводився як казковий тиран і самодержець, бо інакше завжди будуть тертя і навіть може дійти до великого згіршення та пониження Церкви і страти безсмертних душ.

3. Третя форма церковної цілості - це взаємини між владиками і папою. Не завжди воно бувало на висоті, і тому про цю внутрішню спаяність молімся і причиняймося до неї.

о. В. Зінько, ЧСВВ

Заступниця на травень 1994 рік Божий:

СВЯТА ТЕОДОСІЯ

По сімсотім році від народження Христа ця свята народилася в Царгороді, нині Істамбул. Батьки її були побожні і заможні. На сьомому році життя вмирає їй батько, і мати разом із донечкою іде до монастиря. По трьох роках вмирає і мати. Вона залишила увесь маєток дочці. Теодосія роздала маєток бідним, а собі залишила малу частину, щоб купити три святі образи. Тоді вже без ніякого застереження служила Богові як покірна і лагідна черниця.

«Очистьмо почування - і побачимо Христа, осяяного неприступним світлом воскресіння, щоб ясно почути, як він мовить: «Радійте всі, що пісню перемоги співаєте»».
(Пасхальна утреня. Канон Пасхи)

"ВІН ВОСКРЕС, ЙОГО НЕМАЄ ТУТ"

У неділю, раннім ранком, коли жінки - мироносиці прийшли до гробу, вони побачили юнака, одягненого в білу одежу. Побачивши ж його, вони вжахнулися, та він до них промовив: "Не жахайтеся! Ви шукаєте Ісуса Назарянина, розп'ятого. Він воскрес, його нема тут". (Мр. 16, 6).

Мало хто з людей зазнав на собі стільки любові і стільки ненависті, як Ісус Христос. Послухаймо, що говорили люди, які ненавиділи Його. "Зв'яжіть його і ведіть... Розіпни, Розіпни його!! Прибийте до хреста... Уважайте на нього навіть, коли буде вже мертвий, ще його пробийте... Навіть тоді йому не вірте... А коли його поховаєте, не забудьте запечатати його гріб і виставити сторожу".

Можна сказати, що людська ненависть ще нікого з людей так докладно не вбила і так ретельно не поховала, як Христа. А водночас, нікого після смерті люди так не боялися, як Ісуса. Цей страх Його ворогів не був безпідставний.

Ми сміємося з них. Чи ж можна в будь який спосіб убити Володаря Життя!? Чи ж можна замкнути у гробі і стерегти Того, який живий вміє утаїтися в крихітці хліба і краплині вина!? Чи ж можна убити живого Бога у живій Його Церкві!?

"Чому шукаєте живого між мертвими?" (Лк. 24, 5). Даремно є шукати Його - Джерело Життя посеред померлих. Дивним є шукати Христа в минулому, як Того, якого колись розп'яли, поховали і забули. Думали, що убили і поховали, і він навіки залишиться мертвим... Але не вдалось їм убити Того, хто є вічно живим Богом. Того, хто є вічно присутнім у Своїй святій Церкві. Вони мали більші клопоти з померлим, ніж із живим.

Тертуліян писав: "Кров мучеників є насінням нових християн". Кров Христа, невинного Агнця Божого пролилась за багатьох на відпущення гріхів. Вона зродила тисячі і тисячі нових християн; мучеників і ісповідників віри. "Хіба не треба було Христові так страждати й увійти у свою славу?" (Лк. 24, 26). Через свою Пресвяту Кров і страждання Христос воскрес і увійшов у свою славу. Однак горе тим, які спричинили Ісусові такі тяжкі муки, зухвало і злобно вбили Сина Божого.

Ця історія боротьби гордої та грішної людини проти святого Бога постійно повторюється.

Воскреслий Господи, Ісусе Христе, дозволь нам, зустрічаючись із Твоїми і нашими ворогами, носити в своїх тілах Твоє страждання, щоб у нас колись вповні об'явилося Твоє вічне **Життя, Спокій, Перемога і Воскресіння!**

о. Йосафат Гуховецький, ЧСВВ

Небеса достойно нехай веселяться, земля ж нехай радіє, нехай святкує увесь видимий світ і невидимий Христос бо Воскрес - радість вічна.

ВОІСТИНУ БЕЗМЕЖНЕ СВІТАННЯ...

Воскресіння Христове - вихідна точка християнської віри. Воно виводить нас на Першоістину, на первісну мудрість, яка примирює природу й культуру, земне й небесне, людину й космос. Воскресіння є вірою у повноту життя із Богом. Разом із християнством і завдяки йому в душу народів входило нове почуття. Христос - це сяйво дня. Людське серце прокинулося й відчуло, що якась доти незнана сила розвивається у ньому під впливом релігії - релігії людської, оскільки вона божественна, релігії, котра за найкоштовніший скарб має молитву бідняка, релігії рівності, свободи й милосердя. Нове вчення дало людині можливість вгледіти за почуттями - душу, а за життям - вічність. Христос і є найвиразнішою любов'ю Бога.

В Україні Великдень є святом величезної радості. Чарівна привабливість, світло і радість, музика і ритм Таємничої Божественної Любови - усе це наснажує нас на творення добра. Адже реабілітація добра - конча потреба нинішніх часів, коли морально-екологічна криза впритул наблизила людство до кардинальної дилеми: або воно стане моральним, або його не буде зовсім. В умовах незалежності України це означає відродження того, що руйнувалося століттями - релігії, нації, власності.

Слово, діяння Христа цілковито змінили світ. Нині ми знову знаходимося на переломному етапі історії. Тож мусимо згадати себе, здобутися на нову могутню моральну силу. Відроджений народ

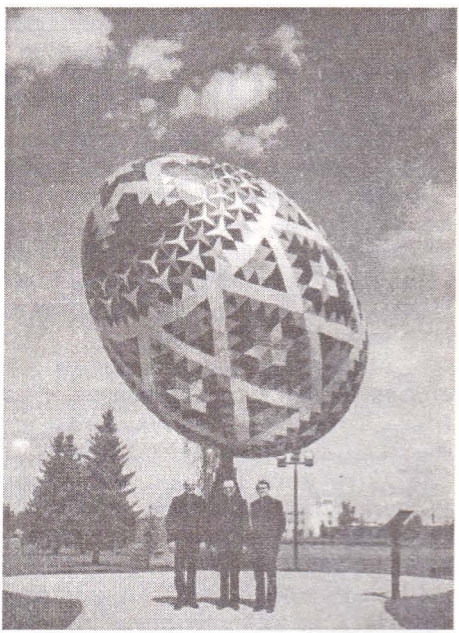

VEGREVILL, prov. Ontario
Вегревіл, пров. Онтаріо
Пам'ятник українській писанці.

не повинен бути зіпсований розкішшю, так само як і не повинен озлоблюватися через бідність. Повинен стати нацією - як зведений Богом храм. Моральна проблема ніколи не може бути витіснена економічною. Згадаймо великого мудреця України - Андрея Шептицького. Ще у 1901 році він писав: **"Тільки такий народ є багатий і сильний, в якому всі, або майже всі (відповідно до свого становища), є заможні. Не багато користи із багатств суспільства, коли не розложені вони на всі його верстви, - а, по можливості, й на всі одиниці**

його рівномірно. А таке рівномірне розложення їх неможливе знову без морального закону, який усіх нарівні обов'язує. Говорю це до тих із Вас, що шукаєте економічної сили без моралі, без Божого Закону. Неможливий економічний добробут без моралі, - бо неможливий він без суспільного ладу. А суспільного ладу нема, - де нема рівноваги прав і обов'язків, а також рівноваги нема, - де нема етики... Мораль, потрібна до економічного добробуту, мусить бути незалежною від людей та їхньої самоволі. Мусить однаково обов'язувати! - мусить мати санкцію, вищу, ніж санкції трибуналів світу, - так що нарушення її каране було б конечно якоюсь безоглядною справедливістю, якої на цьому світі нема. Словом: мораль, потрібна до захования суспільного ладу, - отже й до економічного добробуту, мусить бути Божим Законом".

Христос воскрес - воскресла й Україна! Новий закон життя прийде у світ із пречудової української землі, де живе багато тисячоліть надзвичайно обдарований, працьовитий, високоморальний народ. Тут, в Україні, зустрінуться культура, тобто душа людини, і цивілізація, тобто добре влаштоване життя. Тут, в Україні, буде знайдено такий сенс життя, аби врівноважити пам'ять і надію, вартощі та інтереси, неповторність кожної розумної істоти і невигубний вічний дух нації.

А. Явір

ІВАН ЗОЛОТОУСТИЙ СЛОВО НА ПАСХУ

Хто побожний і багатолюбивий, нехай радіє цим величним і світлим святом.

Хто розумний слуга, нехай весело ввійде у радість Господа свого.

Хто потрудився постом, нехай сьогодні отримає нагороду.

Хто від ранньої години став до праці, нехай тепер одержить справедливу заплату.

Хто по дев'ятій годині прийшов, нехай дякує Богові і радісно святкує.

Хто по дванадцятій годині прибув, нехай не тривожиться, бо йому ні в чому не буде відмовлено.

А хто не встиг і на третю годину, нехай приступить без вагання.

І хто прибув лише на п'яту годину, нехай не боїться, що запізнився.

Бо Владика милосердний. Він приймає останнього як і першого.

Він задовільняє однаково і того, хто спізнився, і того, хто працює від ранку.

І останнього він милує і про першого дбає; і тому щедро дає, і цього обдаровує. І вчинки він приймає, і наміри вітає; і зроблене шанує, і щирі бажання він хвалить.

Нехай ніхто не нарікає на вбогість, бо царювання вселюдне настало.

Нехай ніхто не засмучується гріхами, бо прощення з гробу всім засіяло!

(За Почаївською тріоддю.)

■

Ватикан-API: Побачив світ останній документ Римського Архиєрея Івана Павла II "Послання до сім'ї".

Проблеми сучасної сім'ї виявляють глибшу кризу - "кризу правди". Поняття свободи, любові, людських прав, зруйновані прагненням до "максимуму щастя" та до негайного задоволення своїх бажань. Сучасне суспільство все частіше вважає перешкодою основу подружнього життя - виховання дітей. Іван Павло II засуджує "цивілізацію виробництва та споживацтва", яка трактує людей як речі - і жінка тоді стає об'єктом для чоловіка, діти - тягарем для батьків, а шлюб - поневоленням.

З сумом відзначає Папа Римський, що інституції й служби, причетні до творення законів й громадської думки, майже нічого не роблять для ствердження цінності подружнього життя, тоді як тимчасові і гомосексуальні зв'язки всіляко захищаються. Це - одна з проблем, що найбільше турбують Римського Архиєрея.

На думку Івана Павла II, велика вина лежить на мас-медіа, що пропагують жорстокість та статеву вседозволеність, творять фальшивий образ людини.

Папське послання стало продовженням діалогу з суспільством, розпочатого восени енциклікою "Veritatis Splendor". У новому документі Єпископ Риму не зосереджує увагу на розмові про постійно заклопотаних батьків, неслухняних дітей та про вплив секуляритивних ідей на розвиток сімейних стосунків. Іван Павло II закликає до відновлення "величного покликання подружнього життя".

Римський Архиєрей пояснив, чому його роздуми зайняли аж 102 сторінки: поступ людства залежить від того шляху, яким розвиватиметься сім'я, а вона стала сьогодні центром жорстокої боротьби між добром і злом, життям і смертю, любов'ю та усім, що заперечує її. Наприкінці Року Сім'ї повинна побачити світ нова папська енцикліка про аборти та інші форми узаконеного вбивства. (К. Л.)

■

Ватикан-API: Одна з програм вечірніх новин, недавно показана італійським державним телебаченням, чітко визначила два полюси однієї дуже актуальної проблеми. Спочатку телеглядачі побачили й почули Римського Архиєрея Івана Павла II, котрий висловив протест проти надання гомосексуальним парам статусу подружжя, після чого на екранах з'явилось зображення симпатичного молодого представника сексуальних меншин, який всиновив латиноамериканського хлопчика.

Минулого місяця сталась подія, яка поставила під сумнів саме поняття сім'ї: Європейський Парламент прийняв резолюцію, яка закликає держави гарантувати гомосексуальним парам такі ж права, якими користуються подружжя, у справах всиновлення, спадщини, житла та забезпечення соціальною допомогою. Церква ж незмінно відстоює твердження про сім'ю як інституцію, основою якої є шлюб між жінкою та чоловіком. Та й в суспільстві закони про усиновлення завжди були строгими, до уваги брались усі обставини, які могли б зашкодити перебуванню дитини в нормальному й здоровому середовищі.

Іван Павло II сприйняв як моральний злочин рішення Європейського Парламенту й Європейські сексуальні меншини відразу ж відреагували на виступи Римського Архиєрея - одна з таких груп подала на Івана Павла II скаргу в суд. Очевидно, що справа й не розглядатиметься, але факт є показовим щодо того стану, в якому опинилось суспільство.

"Vanitas vanitatum et omnia sunt vanitas..."

ДЛЯ ЧОГО Я ЖИВУ?

Певно немає такої людини, котра б рано чи пізно не поставила собі цього питання. Особливо тепер, коли минули галасливі мітинги, страйки, котрі колись вселяли стільки надій, що з хвилею державної незалежності настане щасливе життя. Одинокі малі діти ще не застановляються над тим питанням. Раз запитали одного малого хлопця: що він робив би, якби взнав, що за місяць часу наступить кінець світу. Він відповів: "Бавився". Тоді запитали його знову: "А коли б ти взнав, що до кінця світу залишився лише тиждень?" "Далі бавився", - відповів той. "Ну. а якби залишився лише один-однісінький день?", - не переставали його питати. "Продовжував би далі бавитись", - спокійно відповіла дитина. Очевидно, що не повставало питання про сенс, мету буття перед Адамом. Його очі були широко відкриті, розум ясний, серце чисте. Він був захоплений своєю Євою, котра служила йому за живу ікону, через красу якої він бачив повні любові очі Творця. Єва втішалася своїм Адамом і відчувала те саме. Їхні легені постійно вдихали і насолоджувались животворним диханням Всевишнього, котре, наче сильний струмінь чистої джерельної води, постійно спливало на них через гармонію і лад у природі. І вони разом віддавались контемпляції Творця через споглядання краси дерев, польових і лісових квітів, прислухались до голосу Його через ніжний подув вітру, шум джерела, спів пташок. Між людиною і природою панував мир і взаємне розуміння. Але сталася помилка. Дисгармонія ступила у мікрокосмос людського серця, а відтак переросла у вселенську дисгармонію макрокосмосу. Гріх ступив у природу Адама і цілого Всесвіту, а разом з ним виникло одвічне питання: "Для чого я живу?".

Я стою посеред вулиці старого міста на порозі XXI століття. Розум непокоїть думка "Для чого я живу, куди остаточно я маю прямувати?" Ось пройшов повз мене гурт людей із національними прапорами. Готується черговий мітинг. Може там знайду відповідь? Але, постоявши трохи, повертаюсь розчарований. Серце моє мовчить і дає знати, що там того, чого я шукаю, не знайду. Ось бачу іде дівчина з хлопцем. Гарна пара. "Може, це нові Адам і Єва і, певно, тепер вже знають сенс свого буття?" Може, й мені варто пошукати свою Єву і у такий спосіб знайти мету свого життя? Але серце знову холодно мовчить, нагадуючи про те, що гріх ступив у природу Адама і здеформував гармонію відносин між чоловіком і жінкою, між різними расами і суспільними групами людей. Через гріх людина ступила у стан постійної війни з природою, безжалісно нищачи її. Природа не бариться з відповіддю

■ ***Через гріх дисгармонія ступила у мікрокосмос людського серця, а відтак переросла у вселенську дисгармонію світу, в якому ми живемо.***

і через стихійні лиха та різні хвороби відповідає людині злом за зло. Справжня любов була зведена до тілесного примітиву, пожадливості, а значить слабості. Таж і тут немає послійності і правди, а за хвилевим задоволенням хоч-не-хоч прийде порожнеча, розчарування, безсилля. З такими думками вертаюся на роботу, замикаюсь у своєму кабінеті, котрий у минулому служив за келію побожному монахові. Але пошук мій не припиняється. Згадую головних героїв романів Джека Лондона "Час не чекає", "Мартін Іден". Що ж, можливо, і варто наслідувати їх, стати таким впертим, наполегливим, недоступним для кращої половини людства, тобто жінок, цілковито віддатись поставленій перед собою неможливій до здійснення меті і зреалізувати її на зло всім. Тож вперед, час не чекає! Але... Пригадую останні слова Мартіна Ідена перед самогубством: "Все зроблено..." Неможлива мета була осягнута. Він став за короткий час знаменитістю. Дівчина з багатої родини, котра через його бідність була для нього недосяжною, тепер сама прийшла йому поклонитись, бо він тепер багатший за неї. Все зроблено... Апатія і безглуздий кінець.

Гортаю пожовтілі сторінки старих рукописів і роздумую, що яких би тільки заходів не робили для їхнього збереження, рано чи пізно вони щезнуть. Така доля чекає на всі найбільші матеріальні цінності нашої планети, навіть на прекрасну Джоконду (Монну Лізу) - картину геніального італійського митця Леонардо Да Вінче, про котру говорять, що немає їй ціни. Так іти: може, станеш знаменитим, напишеш купу книжок і ті, що колись тобою погорджували, прийдуть тобі поклонитись... А далі що? Що далі? Серце холодно мовчить. З тими думками вертаюся додому, вмикаю телевізор в надії, що покажуть мені якогось чергового екстрасенса чи цілителя і він щось скаже мудрого. А натомість на екрані кадри - недавніх подій у сусідній республіці: реанімація, останні хвилини смертельної агонії молодого хлопця, котрий намагався віднайти сенс свого буття у державній незалежності своєї Батьківщини, але був прошитий розривними кулями автоматної черги і зараз нагадував купу живого м'яса, котре ще боролось за своє життя, захлинаючись від власної крові. Смерть! Одна лиш думка про неї жахає людину. Пригадую, як у дитинстві роздумував про те, що рано чи пізно доведеться померти. Я міг погодитися з тим, що моє тіло закопають у землю і його з'їдять хробаки. "Це буде з тілом, але де буду я? Як то так, що мене не буде? Не можу я собі того уявити", - говорив я сам до себе однієї безсонної ночі.

А, може, щось мені пояснять філософи-екзистенціоналісти Шопенгауер, Камю, Хайдегер, адже вони безпосередньо займались питанням сенсу буття людини. А, може, дещо роз'яснить теорія підсвідомості Зігмунда Фрейда, чи може у ніцшианському ідеалі вільної від Бога надлюдини знайду

■ ***А, може, дещо роз'яснить теорія підсвідомості Зігмунда Фрейда, чи, може, у ніцшианському ідеалі вільної від Бога надлюдини знайду свою остаточну мету?***

Але серце мовчить.

свою остаточну мету? Але серце мовчить. А, може, піти до церкви? Але до якої? А, всеодно до якої. Заходжу. В храмі досить багато людей, але переважно - це старі бабці і старші жінки. Вони ніби моляться, але одночасно кидають косі погляди на мене, бо бачать, що я молодий і, певно, нічого не знаю. Тож вони не хочуть опустити нагоди, аби при якійсь моїй неправильній поведінці, чи поставі подати мені належну науку. Починається богослужіння, котре супроводжується лінивим, розтягнутим співом старечих, подекуди трохи хрипучо-рипучих голосів. На посічених зморшками обличчях та сама безпомічність і втома. Важко зітхають мої груди. Що ж, можливо, Фрідріх Ніцше, автор "Антихристиянина", мав рацію. А в душі туга за якимось мудрим провідником-гуру, якоюсь древньою книгою таємних містичних знань. Хочеться мати чітку, конкретну програму свого життя, правила і норми своєї поведінки і діяльності, хочеться живого, фізичного контакту з чимось надприродним, потойбічним. До мене долітають слова астрал, трансцендентність, медитація, нірвана, абсолют... А, може, вдатись до дзен-будизму, таоізму, сінтуізму, може Конфуцій щось пояснить? Серце ж холодно мовчить. Розум все-таки схильний до порядку і не може чогось приймати випадково, а хоче бачити між усім логічний зв'язок.

Л.Г.

(Закінчення в наступному номері.)

ДЕ ЛОГІКА І СПРАВЕДЛИВІСТЬ?

Де логіка? Люди часто покликуються на здоровий глузд та на послідовність, а на практиці бачимо виразну непослідовність. От, наприклад, православним віддають храми і інші об'єкти. Але і тут логіка шванкує. Бо багато церковних будівель припало московському патріярхату. Яким правом? Московський патріярхат їх будував? Як ці об'єкти будувалися ще до приходу окупаційних військ у західні області України? А з другого боку: коли ми так підкреслюємо що українці з Царгороду прийняли християнство, від греків і еллінів, то що тут мають до казання москвичі? Таж існує ще царгородський патріярхат і до нього історично ми повинні належати, а не до московського. Та ламається і калічиться отак жорстоко історична і формальна логіка! Коли б уже не було того царгородського патріярхату, то інша справа, хоч і при тій обставині не конче летіти до Москви. А ще одне питання: почислімо, скільки храмів має в Україні московський патріярхат, а скільки - київська українська церква на території московської федерації?

От ще одне: в Луцьку є архітектурна пам'ятка з таблицею, що це василіянський монастир із 17 століття. То яке право мають до нього православні. Та ж василіяни правно існують, тож віддайте їхню посілість. Сама державна адміністрація робить ведмежу послугу собі, бо настроює зразкових громадян проти себе. Вони їх кривдять. Коли б віддали один монастир у Луцьку, то ні Луцьк, ні Україна православно не завалилася б. Таж там є стільки тих православних об'єктів? Отож де ж та звичайна логіка, а тим паче справедливість. Нема ніякої, - сказав би Тарас.

Володар Буженко

● *Такий вигляд матиме головний фасад Собору.*

Автори проекту:

Королишин Любомир Іванович,

Мишко Роман Іванович.

У Самборі на Львівщині набирає темпів будівництво катедрального греко-католицького собору Покрови Пресвятої Богородиці.

НАЙБІЛЬШИЙ В УКРАЇНІ

Контури величного храму, який у майбутньому стане окрасою Галичини, вже чітко проглядаються здалеку. Він розрахований на 3600 осіб, сягатиме 64 метри у довжину, 43 - в ширину і понад 60 (із хрестом) - у висоту. Додамо, що собор стане шедевром християнського мистецтва.

Справа будівництва собору стала загальною справою християн. Жертводавцями є не тільки греко-католики, але й чини інших конфесій, не тільки окремі люди, але й цілі колективи, не тільки громадяни України, але й мешканці багатьох країн світу. Зібрано десятки мільйонів карбованців. Підприємства Самбора, інших міст подарували організаційному комітетові (будові) потрібну техніку.

Величезні зусилля для загальної справи докладає голова Комітету будівництва собору Микола Бойко. Слід відзначити теж представника комітету в Канаді В. Марича. Власне, усі люди - жертводавці й добровільні будівничі - заслуговують великої подяки.

"Брати мої за мене працюють, а я, мала дитина, стою біля королівського трону, люблю за тих, котрі воюють".

св. Тереза ЛІЗІЄНСЬКА

ОЦІНІМО СПРАВЖНЮ ПЕРЛИНУ...

Як оцінює наша змодернізована і злібералізована сучасність людей, котрі посвятили своє життя виключно молитві? Дуже часто як людей, котрі не приносять жодної користі ні Церкві, ні тим більше суспільству, це самолюби, котрі втекли від труднощів буденного життя, від боротьби. Але чи справді воно так? А, може, дух матеріалізму, котрим є опановані не тільки звичайні миряни, а й значна частина духовних осіб, зовсім засліпив нам очі, і ми не здатні належним чином оцінити справжніх перлин і готові не роздумуючи жбурнути їх на смітник.

Якщо апостолят у поєднанні з молитвою є наслідування Ісуса Христа, то життя у постійній молитві справедливо можна назвати наслідуванням Богородиці. Кожен християнин, читаючи Св. Письмо, певно, неодноразово задавав собі питання: "Чому Пресвята Богородиця, котра має таке велике пошанування у Католицькій Церкві, так мало згадується у Св. Письмі?" *(Хоч те нечисленне, що є у Св. Письмі, є вповні вистачальним, аби дати Їй належну шану).* Справа в тім, що життя Марії - це життя неустанної мовчазної контемпляції Бога і тихої, невидимої, але дуже болісної співучасті у терпінні Ісуса Христа - Її Сина. Марія намагалась бути незнаною і невидимою, аби жодним чином нічого не присвоїти собі, а все залишити для прослави Єдинородного Сина. А яке життя, така була і смерть Марії - тихе, легке Успіння.

Східне християнство відзначається великим пошануванням Богородиці, воно наскрізь марійське. Задля того контемплятивні монастирі є традиційними для Сходу і часто називали їх часткою Пресвятої Богородиці тут на землі. Зрештою, і західні Чини, котрі віддаються контемлятивному життю, називають Її покровителькою контемплятиків.

Прикладом такого укритого життя є не тільки Марія, Мати

Божа, а й друга, відома нам із Євангелія, Марія - сестра Лазаря, котра "сівши в ногах Господа, слухала його слова". (Лк. 10,39). На закид надто заклопотаної матеріальними справами її сестри Марти стосовно пасивності Марії Христос відповів: *"Марто, Марто, ти побиваєшся і клопочешся про багато, одного ж потрібно. Марія вибрала кращу частку, що не відніметься від неї".* (Лк. 10,41 - 42).

Можна навести і інші приклади вже і з життя святих, з котрих найбільш промовистим буде приклад св. Терези від Дитятка Ісуса. "Бути, о Ісусе, Твоєю обручницею... і через єдність з Тобою, матір'ю багатьох душ - те має бути для мене вистачальним. Але, однак, чую в собі ще інші покликання: хотіла би стати рицарем, священиком, апостолом, лікарем, мучеником... ", - такі слова написала св. Тереза у своєму знаменитому "Щоденнику душі". Після її передчасної смерті стається справжнє чудо: проста, скромна, нікому незнана монахиня із суворого клявзурового монастиря сс. Кармеліток Босих, що у невеличкому французькому містечку Лізіє, проголошується святою, найпопулярнішою святою XX століття, і що найважливіше - покровителькою всіх Святих Місій. Таким чином здійснюється наївно-дитяча, на перший погляд, мрія "маленької великої святої".

Ісус Христос врятував нас не тільки через свою зовнішню діяльність, тобто через голошення науки, через виховання, через встановлення і уділення св. Тайн, але також через послух і мовчання свого укритого життя, через молитву, про яку стільки разів говорить нам Євангелія, але найбільше через жертву хреста, у якій все Його діло спасіння досягло найбільшої висоти. На першому місці Церква ставить т.з. внутрішній апостолят молитви і жертви, а лише потім на ньому спирається аспостольство зовнішньої діяльності, котре черпає свою силу і наслідки із першого. II Ватиканський собор чітко зазначає: "...треба поважно розважати, що найкращі пристосування до потреб наших часів не матимуть наслідків, якщо не будуть оживлені духовною обновою, якій завсіди, а навіть у виконуванні праць, треба приділяти перше місце". І в іншому місці: "Тому нехай члени інститутів (чернечих установ п.а.) пильно плекають духа молитви і саму молитву, черпаючи їх з первісних джерел християнської духовності". Безпосередньо про чернечі установи, посвячені виключно молитві, згаданий собор сказав таке: "...вони приносять Богові визначну жертву славослов'я, народ Божий окрашують багатими плодами святості й порушують прикладами та й поширюють його таємною плідністю апостольства. Так вони є окрасою Церкви та джерелом небесних ласк".

Церква переживає зараз кризу, котра проявляється на Заході браком священичих і монаших покликань, а у нас численними

■ ***Однак різкий спад віри і духовності, котрий спостерігаємо у наш час, спричинив до того, що людина перестала вірити в могутність і потребу молитви. Популярною стала заклопотана Марта і зовсім не сприймається Марія, що сидить у стіп Ісуса.***

суперечками про банальні і дуже дрібничкові обрядові справи. Церква потребує оновлення, нового зіслання Св. Духа. Можливо, саме тому останнім часом дуже активно почала проявляти себе Богородиця, можливо, й тому поряд із загальною зацікавленістю особою Марії дуже різко почали проявлятися цілком протилежні тенденції навіть у Католицькій Церкві, спрямовані на те, аби максимально понизити Її значимість і усунути всякі побожні практики, спрямовані на Її прославу. Річ ясна: Марія знову хоче зібрати своїх дітей до єрусалимської горниці, аби в молитві і тиші серця очікувати нового приходу Утішителя - Духа Святого. Одночасно активізують свою діяльність сили, які цього зовсім не бажають.

Зараз єдиний в Україні контемплятивно-адораційний монастир св. Пророка Іллі сс. Василіянок знову відновив свою діяльність. Через свій досить суворий закритий спосіб життя цей монастир є практично нікому не відомий, тому існує гостра потреба молодих покликань. І немає сумніву, що охочих до такого життя знайшлось би дуже багато, адже зараз серед як і робітничої, так і студентської молоді спостерігається велика туга за внутрішнім містичним пошукуванням Бога, за життям трансцендентним. Дуже часто така молодь потрапляє під вплив інших релігій і модерних сект, наївно думаючи, що там вони знаходять щось нове і гідніше від християнства. Тим часом християнство впродовж століть виробило свої практики глибинної медитації, котрі часто стоять значно вище від дуже популярних будистичних і індуїстичних методик внутрішнього пізнання Бога.

Бр. Левко ГІРНИК

На світлині Сестри Пресвятої Родини

ВОСКРЕСІННЯ - ХРИСТОВА ПЕРЕМОГА

"Бадьоріться! Я-бо подолав світ!". (Іван 16.32)

Кривавий піт і конання в Оливнім городі. Арештування Господа і судилища в Анни, Каяфи, Пилата, Ірода та й грізний оклик юрби: "Розпни його!". І засуд Невинного на бичування, на вінчання терням і, на розп'яття... І три години висіти на хресті, а висіти між двома розбійниками. Передати матір свою Іванові та кликати: "Отче, чого ти мене опустив і, врешті, в руки Твої віддаю духа мого." А потім - пробиття боку та й зняття з хреста і похорон.

Та це все минуло. Минуло, як тінь, як той жахливий сон, як видиво бурі в пустині, як буря на морі... І настала тиша. Гріб, привалений каменюкою і кроки римської сторожі...

Та й це минуло. Не лише звершилася Жертва Христова за нас, але й сповнилася заповідана самим Господом Ісусом перемога.

Так Він подолав світ, своїх ворогів, які, наче віск, перед вогнем розтаяли, і втекли та й сховалися.

Переміг Христос: пекло і самого сатану потоптав.

Нині вже воскрес і більше не вмирає. Увійшов у славу Свого Отця і чекає на нас, на своїх вірних слуг та визнавців.

Отож бадьорімся. Христос переміг і певна є наша з Ним перемога!

Христос Воскрес! -
Воістину Воскрес!

"КОРАЛОВА" БОГОРОДИЦЯ

Кожне наше поселення поза рідним краєм відзначається чимось особливим. Маю на увазі українську громаду в Бразилії, у стейті Парані. На яких 130 км. від столиці Парани Куритиби є оселя Антоніо Олінто. Колись її звали Агва Амарела - Жовта вода. Наші земляки осіли тут ще наприкінці минулого сторіччя. Спершу доїздили сюди Отці Василіяни, бо в другій половині десятих років цього віку інших священиків не було. Та 1911 року прибув сюди о. Іван Михальчук, що сорок років вибув на цій парафії.

Він провадив не лише церковне життя, але й був шефом місцевої шкільної ради й політичним проводирем дистрикту. Збудував гарну дерев'яну церкву і чепурну плебанію. Ще 1950 року застав я молоду алею з дубів, які так нагадували галицькі лісничівки. Займався теж о. Михальчук і ловленням гадюк. Висилав їх до інституту Бутантан у Сан Павлі, щоб там готували щеп'янку проти пожалень отруйними вужами. Був сумлінний у душпастирській обслузі і славно навчив вірних катехизму та добре сповідатися. Займався і культурною працею там й ще нині заховується прапор товариства імені Андрея Шептицького.

При тім він зробив одну справу, яке варто теплої і щирої згадки. Коли побачив, що наші жінки та дівчата мали коралі, а тут почали вони їх менше уживати, то заповів принести коралі у приходство. Назбирав їх добру в'язку і удався до польських сестер, та й ці виготовили з коралів чарівну ікону Богородиці. Вона сьогодні за престолом і люди з цілої Бразилії приїздять до цієї церкви, щоб помолитися перед тою іконою Пресвятої Богородиці. Ще побіч церкви є в долині людська печера з джерельцем і гарний новий дім Преп. Сестер Служебниць, які тут дуже похвально чимало років трудяться для громади.

18-го лютого перед обідом виїхав я з Пінейріньо в Куритибі на Антоніо Олінто. За яку добру годину зліз на роз'їзді до Антоніо Олінто. Почав іти, а потому мене взяла на авто дівчина, що їхала до місцевої управи міста, префектури. Мені оселя з кораловою іконою дуже мила і тому, виїжджаючи з Бразилії хотів я попрощатися з нею. Тут, правда, давав я в 1950 триднівку вірним і двічі мав місію. Раз з о. Ілерієм Бардалем, а раз з о. Миколою Івановим. Бував із рідним братом Ромком, як він з Аргентини навідувався до мене. Мене гарно прийняли сестри, і я мав їм Службу Божу. Потому молився перед іконою та був на хресній дорозі, яку вів диякон Іван Карпович. Просив благословення у Пресвятої Богородиці на подорож і для тих людей в Україні, над якими доведеться працювати, і для цілої України!

о. В. Зінько, ЧСВВ

■ ***Українці в Бразилії мають повноцінне духово-національне життя. Діє на цій землі Українська Греко-Католицька Церква. В провінції Парана турбуються про впровадження української мови, як другої державної. Тут ніколи не заникали осередки української культури.***

ПОВЕРНЕННЯ ЧУДОТВОРНОЇ ІКОНИ БОЖОЇ МАТЕРІ

Фоторепортаж Зеновія ЧОПОЙДАЛО

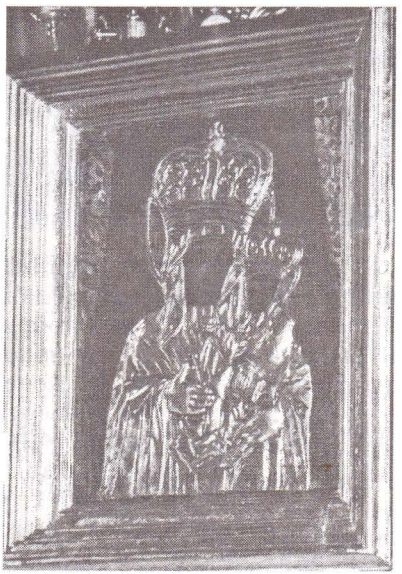

Отець Василь Мендрунь, ЧСВВ, благословить парафіян церкви Святого Онуфрія

Дорогі читачі "МІСІОНАРЯ"
Сердечно вітаємо Вас із святом
Воскресіння Христового!
Нехай Ісус, оздоровить ваші душі і тіла, просвітить очі вашого серця на добро і правду.
Нехай Паска Господня освятить ваші душі, додасть сил витримати у непостидній вірі, необлудній любові і в повноті мудрості дотримувати Божі Заповіді та осягнути Царство Небесне.
Цілому народові нашому віри і єдності, щоб Україна стала найкращою піснею в молитві світу до Бога.

ВЕЛИКОДНА

Ігор Калинець

ПИСАНКА

Виводить мама дивним писачком
По білому яйці воскові взори.
Мандрує писанка по мисочках
Із цибулиним золотим узваром,
З настоями на травах і корі,
На веснянім і на осіннім зіллі -
І писанка оранжево горить
У філігранним сплеті ліній.
То вже вона - як дивовижний світ,
То вже дзвенить як згусток сонця,
Буяють буйно квіти у росі,
Олені бродять в березневім сонці.
І стилізовані сплітаються сади
У маєві густих обрамлень,
Мереживом найтоншим мерехтить
Геометричний космацький
орнамент.
...І я поплив у світ дитячих мрій,
На білі колискові оболоні:
Котились писанками із гори
Ясні сонця у мамині долоні.

Тарас Шевченко

ВСТАВ ОТ ГРОБА

Тоді вже сходила зоря
Над Вифлеємом, Правди Слово,
Святої Правди і любови,
Зоря всесвітняя зійшла,
І мир і радість принесла
На землю людям.

Фарисеї
І вся мерзенна Іудея
Заворушилась, заревла,
Неначе гадина в болоті,
І Сина Божія во Плоті
На тій Голгофі розп'яла
Межи злодіями.

І спали
Упившись кров'ю! А Ти
Востав от гроба! Слово встало.
І Слово правди понесли
По всій невольничій землі
Твої Апостоли святії.

Іван Хміль

ХРИСТОС ВОСКРЕС

Не спіть, знеможені, не спіть!
Не спіть, великі, ні малії! -
Бо встав із гробу Син Марії,
І вістку радісну несіть,
Щоб чад розвіять у надії
Й один одного обійміть!..

Ідіть по селах і містах -
Від Сяну ген, по Шару з Стиром,
Бо смерть і жах не має сили, -
Бо Він воскрес, бо Він устав
І нас огнем святим окрилив!..

Ідіть у степ, аж за Дніпро,
Де люд увесь на вас чекає, -
Скажіть йому: Христова Кров
Усе, що брудне, обмиває,
Що ми безсмертні, бо Любов
І смерть страшну перемагає...

ПОЕЗІЯ

О. Олесь

ВОСКРЕСЛА УКРАЇНА

Воскресла, воскресла! Хай дзвони лунають,
Хай ллється громами по світу луна,
Хай небо, хай сонце, хай зорі співають:
- Воскресла, воскресла Вона!

Воскресла, як мрія, оплакана кров'ю,
Згадалась, як казка, забута давно,
Вернулась, як бранка, в свій стан з хоругвою,
Влетіла, як пташка весною в вікно.

Воскресла, воскресла! Хай душі радіють,
Хай сонця усмішку піймають уста
І нею всю землю, ввесь світ обіймають:
Це друге ясне воскресіння Христа!

Роман Ольжич

ПЕРЕМОГА

На досвітку незнаних ще віків,
З-за обрію старіючого світу -
Хтось дзвін торкнув, хтось землю розбудив,
Хтось вдарив серце криком динаміту...

І покотивсь схвильований простір
Стогоном до стіп пустого гробу...
Невже, невже Він на хресті не вмер?
Чи ж не померкло сонце у жалобі?

Чи ж не співав, з Голготи ідучи,
Побідний ворог дикого фіналу?
Чи не стеріг він гробу уночі?
Чи не радів, що все вже, все пропало...

Аж вранці Він - Одвічний Творчий Дух -
Підняв Скрижалі Нового Завіту!
Воскрес! Воскрес! Смерть смертю переміг,
Дав шлях новий обновленому світу...

Із смерти зроджена замучених борців,
Задивлена у воскресіння Бога, -
З хрестом в руці й мечем на ворогів
Прийде й до нас Воскресна Перемога!..

ХРИСТОС ВОСКРЕС !

ДО ХРИСТИНОПІЛЬСЬКОЇ ОБИТЕЛІ

Перенесення ікони з церкви Святого Андрія до Малехова.

ІЛАРІОН КИЇВСЬКИЙ

Іларіон - священик церкви на Берестові поблизу Києва. 1051 р. князь Ярослав Мудрий поставив його митрополитом Київським. (До цього часу такі посади обіймали посланці з Візантії). Перу Іларіона Київського належить "Слово про закон і благодать". Зміст "Слова..." свідчить про надзвичайну обізнаність автора з культурними здобутками візантійської, болгарської, чеської та західно-європейської думки, його непересічний розум, здатність до суто філософського осмислення історії та сьогодення, виняткову красномовність, любов до рідної землі. Іларіон стояв біля витоків філософської, історичної, релігійної думки українського народу. Поставлені ним питання і способи вирішення їх ніякою мірою не поступалися тогочасній західноєвропейській ментальності. Іларіон осмислював злободенні державні проблеми, обстоював національну, державну незалежність Русі. Оригінальні історіософські побудови мислителя витлумачують історію як таку, що має універсальний, цілісний, провіденціальний характер. Він намагається збагнути її сенс, тенденції, чинники, місце Русі у цілому світі. У "Слові..." висунуто цікаві ідеї щодо сенсу буття, свободи та необхідності, старого й нового та багато інших питань філософсько-світоглядного характеру. Ідеї, висловлені Іларіоном, плідно використовувалися протягом середньовіччя в Русі та сусідніх слов'янських країнах, вони суттєво вплинули на ідейний клімат Київської Русі та подальші періоди історії.

СЛОВО ПРО ЗАКОН І БЛАГОДАТЬ

■ ВИТЯГИ

Були ми сліпими й істинно світла не бачили, в омані ідольській блукали, до того ж і глухі були до вчення Спасителевого. Помилував нас Бог, засяяло і в нас світло розуму, щоб спізнали Його за провіщенням: "Тоді відкриються очі сліпих і вуха глухих почують" {Іс. 35, 5}.

Спотикалися ми на дорогах загибелі, коли за бісами простували, і шляху, який спрямовує до життя, не відали, і до того ж бурмотали язиками, благаючи ідолів, а не Бога свого і Творця. Відвідало нас людинолюбство Боже, і вже не простуєм услід за бісами, а ясно славимо Христа, Бога нашого, як було пророковано: "Тоді стрибне, наче олень, кульгавий, і зрозумілою буде мова недорікуватих" [Іс. 35, 5, 6]. Раніше ми були, як звірі, як скотина, не розуміли, де ліве, а де праве, земним опікувались, анітрохи не піклувались про небесне. Але послав Господь і до нас заповіді, які у життя вічне спрямовують. За провісництвом Йосіїним: "І буде того дня, - говорить Господь, - заповідаю їм завіт з птицями небесними і звірами земними і кажу людям не моїм: "Люди ви Мої!" і ті відкажуть: "Господь Бог ти наш!" [Ос. 2. 16, 18, 23].

Отже, сторонніми були, а людьми Божими нарекли себе, ворогами були, а синами Його прозвались. І тепер не хулим Його, як іудеї, а по-християнськи благословляєм, не змовляємось як

розіпнути, а як розп'ятому поклонитися. Не розпинаєм Спасителя, а руки до Нього здіймаєм; не простромлюємо ребра Йому, а від ран - джерела нетління - п'ємо; не тридцять срібняків отримуємо за Нього, а один одного і все життя наше Йому вручаєм; не таїм воскресіння, а в усіх осе'ях вигукуємо: "Христос воскрес із мертвих!"; не кажемо, що викрадений був, а кажемо, що на небеса вознісся, де і був; не відкидаємо віру в Нього, а, як Петро, до Нього звертаємось: "Ти-єси Христос, Син Бога живого!"; з Хомою вигукуєм: "Господь наш і Бог Ти-єси!"; з розбійником кажемо: "Пом'яни нас, Господи, в царствії Своїм!" І так, віруючи в Нього і Святих Отців семи соборів, заповідей дотримуючись, молимо Бога ще і ще допомогти і настановити нас на путь, заповіданий Ним.

Радуйся, учителю наш і наставнику благовір'я! Ти правдою був убраний могутністю опережаний, істиною взутий, розумом увінчаний і милостинею, як гривною і прикрасою золотою красуєшся. Ти був, о чесний муже, був нашим убранням, ти був голодним, кормителю, ти був спраглій утроби охолодження, ти був удовицям помічником, ти був подорожнім притулком, ти був безпритульних покрівля, ти був скривдженим заступником, убогим - збагачування!

За всі ці благі діла та інше віддяку приймеш на небесах, блага, що уготовані Богом вам, тим, що люблять Його [Кор. 3, 9].

І споглядання солодкого лиця Його насичуючись, помолись за землю свою і за людей, серед яких ти благовірно володарював. Нехай збереже їх в мирі і благовір'ї, що заповідав ти! І хай славиться в нім правовір'я, і хай прокляте буде усяке єретицтво! І нехай убереже їх Господь Бог від усякої раті і полону, від голоду і всякої скорботи та кривди!

Особливо ж помолися за сина твого, благовірного кагана нашого Георгія, щоб у мирі і здоров'ї пучину життя переплив і в пристанищі небесного затишку причалив, щоб неушкодженими корабель душевний і віру зберіг, і з багатством добрих справ без помилок Богом даними йому людьми правив, щоб без сорому став із тобою перед престолом Вседержителя Бога і за труд настанови людей Його отримати від Нього вінець слави нетлінної з усіма праведниками, що трудилися Його ради!

Християнство формувало людину в усіх проявах її духу. Воно розкривало сенс її особистого буття, прокладало шлях народу, визначало спосіб думання та поведінки, творило мораль, давало переконливу на той час модель світу. Формотворчим елементом був релігійний світогляд, тоді як обряд лише увиразнював ті невидимі оболонки, в яких пульсувала віра. Макрокосмос і мікрокосмос перших християн творили одну гармонійну єдність.

Мирослав МАРИНОВИЧ

Львівські церкви Успення Пречистої Діви Марії і Преображення Господнього.

❐ ***Почуття таємничості та сакральної недоторканості***

АРХІТЕКТУРА ВІЗАНТІЇ

Початково як і фрески, мозаїки так і ікони були досить реалістичні. Але з часом монахи-іконописці почали витісняти все, що могло впливати на почуття. Під впливом гесихазму, котрий у XIII-XIV столітті переріс у великий рух духовної віднови, візантійська культура почала ще більше віддалятись від грецького гуманізму і раціоналізму. Також варто відзначити, що Візантія зовсім не вспадкувала від Греції любові до скульптури. Навпаки, у візантійців відчувається якась неприязнь до об'ємних зображень. Але чого не полюбив візантійський Схід, те полюбив латинський Захід.

Тож який зв'язок мають описані вище загальні риси візантійської архітектури і мистецтва із панівним на Сході апофатичним напрямком у християнській теології? Зовнішня скромність і внутрішній блиск та надмірна пишність мали промовляти про красу людської душі, котра "подібна до неба і в ній перебуває Бог", як каже св. Василій Вел. Ап. Павло порівнює наше тіло до глиняної посудини, у котрій носимо безцінний скарб, а Христос чітко наказує шукати Царство Боже в середині нас. Саме про цей скарб, саме про Царство Боже мав промовляти блиск золота і вдале поєднання кольорів мармурових плит і гра світла. Але це ще не кінець. Головна частина храму - святилище - залишалась недоступним для простих людей. Часами можна було краєчком ока через відчинені Царські Ворота побачити святилище, однак найбільш потаємні і найголовніші елементи святилища продовжували бути для

людини недоступними, бо їх закривав собою священик, котрий за східним звичаєм стоїть спиною до людей. (Початково у латинській церкві священик стояв лицем до людей. Після II Ватиканського собору, цей звичай був знову повернений у латинський обряд). І ціла візантійська Літургія є наповнена неясністю, таємничістю і знаходиться в органічному поєднанні з архітектурою через звичай кадження ікон, фресок. Важко уявити собі Східну Літургію без бодай намісних ікон. Характер молитовних текстів також ставить собі за мету підкреслити таємничість і абсолютну незбагненність Бога. Численні ряди святих, запах кадила, світло лампадок - все це мало ввести християнина у стан містичної єдності з Церквою Прославленою. Мистецтво і архітектура прямували до вираження недоступного людському розумові містичного таємничого змісту. Перебуваючи у храмі християнин мав відчути передсмак майбутнього Царства Божого.

Українська християнська архітектура теж постала на основі традиції візантійської архітектури. Але одночасно Україна зазнавала впливів із Заходу. Таким чином, на Україні розвинулась своя архітектурна традиція. В загальному наша церковна традиція дотримувалась тих основних рис візантійської архітектури. Христовокупольна система стала традиційною і для України. Але під впливом західного мистецтва, починаючи з XVIII-XIX століття, практично не дотримується якийсь сталий канон у розташуванні і послідовності ікон та фресок. Поступово під впливом західного барокко в іконографію проникає реалізм, а самі іконостаси набувають бароккових форм. Не завжди таке "оббарочнення" і "узахіднення" було вдалим. (Прикладом такої невдалої спроби може служити львівська Архикатедра св. Юра). Що ж стосується української дерев'яної архітектури, то вона розвивалась за своїми власними законами і хоч як не стараються мистецтвознавці віднайти якісь впливи з боку візантійської, чи норвезької, чи навіть індуїської архітектури, все одно народна самобутність перемагала, бо та архітектура черпала свої знання із живої природи.

Останніми часами, а особливо після II Ватиканського собору у Католицькій Церкві відчутне нове зацікавлення не тільки духовною, але й культурною спадщиною Візантійського Сходу, адже західний світ якось втратив те почуття таємничості і сакральної недоторканності. Тому Європа тепер із новим зацікавленням споглядає на надбання Східного християнства, аби якимось чином повернути містичне пережиття Бога у своє зісвідчене, здехристиянізоване, зматеріалізоване життя.

Бр. Левко ГІРНИК

Лавра св. Іоана Хрестителя, Шевченківський гай у Львові.

Іван МУЗИЧКА

ПЕРША ШКОЛА

"Український народ вірний своїм традиціям завше відзначався високою релігійністю. Вона виявлялась, у першу чергу, у відношенні до церкви... Церковні свята в Україні завше відзначалися великою урочистістю, особливо Різдво і Пасха. Можна сказати, запевно, що жоден із народів так урочисто не святкує їх, як святкують українці".

Проф. Г. Ващенко "Виховний ідеал"

ЩО ДАЄ РОДИНА ?

Що дає, врешті, родинна школа дитині і пізнішому громадянинові та членові Церкви-Божого люду? Всі вчені виховники годяться, що на першому місці родина дає і має дати дитині родинну чутливість у формі окремої люб'язності, яка є теплом душі і характеру. Розум і знання можемо розвивати всюди, зокрема в школі, але наша душевна чутливість (емоційність) мусить плекатись і найкраще, як не одиноко, плекається в родині. Навколо нас бачимо рух, тверді вимоги життя, промисел, гонитву за прожитком, заробітком, зиском, вигодами, грошем і добрами, навкруги - тверді вимоги суспільного ладу, серед якого людина почувається не раз маленькою і ніякою. А людина - це також і серце зі складним комплексом почувань, які мають свої вимоги і стають надзвичайно небезпечними, коли вони занедбані, відповідно нерозвинені, або поведені в схибленому напрямі. Де ця важлива частина нашого "я", нашої особовості знайде своє відповідне середовище і пригожий грунт для росту та розвитку? Де людина може виплекати в собі доброту, ніжність, теплу радість, любов, чутливість на зовнішні явища, спокій, довір'я, почуття гумору? Дослідники злочинності молоді і хуліганства приходять до висновку, що причину тієї

злочинності і злобної поведінки треба шукати в родинному середовищі тих кам'яниць, в якому не було того теплого чутливого середовища й атмосфери через що характер став сухий, твердий чи нераз і безоглядний. Навіть у дітей, які виховались як сироти у добрих сиротинцях чи закладах, відчувають "якийсь брак чогось". Тільки недавно психіятри відкрили, що відсоток смертності дітей у таких сиротинцях є вищий через брак материної любови і чутливості, а один психіатр називає це "емоційним недоживлюванням чи голодуванням". Психіатр Світової Організації Здоров'я висловив таке твердження: дитина потребує материної любови так само, як потребує до життя молока.

Родина, в якій щоденними обов'язками і заняттями є лиш праця, турбота про гріш і буденщину, в якій нема ні приязної розмови, ні радості-сміху, нема розумних пестощів для дитини, теплих слів (не говорю вже про наявність частих сварок чи звичайної мовчанки, які псують теплу родинну атмосферу) і т. п. В родині з такими браками не буде тієї виховної атмосфери, що робить з родини цю важливу першу школу. Родина мусить мати настрій люб'язності і її творити має не лише мати, яка, звичайно, своїм Богом, даними прикметами це сповняє, але теж і батько, що ніяк не може бути лиш насупленою поважною і суворою постаттю в родині. "Діти віддзеркалюють родинну атмосферу. Де є люб'язність, діти виявляють її приязною поведінкою. Коли родина є без тієї люб'язності, то дуже часто діти є якісь безособові, ба, навіть ворожі".

Родина дає і має дати цю атмосферу люб'язності, конечну для формування характеру й особовості дитини. Це не легка річ. Інколи, як це уже говорилося вище, батьки можуть створити атмосферу противну до тієї люб'язності: шорсткість, строга і пересадна дисципліна, постійні тверді і холодні слова в щоденних розмовах, докори і догани на кожнім кроці і цілковитий брак похвал та признань, лиш обов'язки і вимоги, відсутність люб'язної мови та жартів із забавами, або й брак розмови загалом.

Олег ГРИНІВ

МИТРОПОЛИТОВА ПЕРЕСТОРОГА ПЕРЕД КОМУНІЗМОМ

Митрополит розвінчує підступність комуністів, які поставили перед собою завдання - створити народний фронт, використовуючи різні некомуністичні сили. Спочатку навіть найближчі до більшовиків партії були ліквідовані в усіх країнах, що опинились під владою Москви. Більшовики лише кілька місяців могли співпрацювати в коаліційному уряді з лівими соціалістами-революціонерами, а відтак розправились з ними найжорстокішими методами. В УРСР така доля спіткала боротьбистів. "Тепер, - пише митрополит, - обдумали в Москві дійсно премудрий план опанувати всі опозиційні партії. Тим шляхом є т. зв. народній чи людовий фронт. Позірно стають комуністи умірковані, терпимі і по-приятельськи починають відноситися до всіх людей, невдоволених з теперішніх порядків і через те належних до різних відтінків опозиційних партій. Щоб оправдати потребу злуки всіх опозиціоністів, представляють і побільшують те, що називають "небезпекою фашизму". Хоч Муссоліні й фашисти були першими, що заключили пакт з комуністами, проте фашизм представляють тепер комуністи як найбільшого ворога народнього добра, поступу, свободи тощо". Про "небезпеку фашизму" комуністи говорять навіть у тих країнах, у яких його нема.

Аби залякати людей, комуністи називають фашистськими ті партії, які не мають нічого спільного з ними, зокрема націоналістів. Таке ототожнення націоналізму з фашизмом більшовики приписували українським націоналістам. Після виходу праці Д. Донцова "Націоналізм" вони назвали її маніфестом українського фашизму. Українським націоналізмом займався навіть комуністичний інтернаціонал, який зазначав у постанові свого виконкому: "За останній час український націоналізм виявився у формі орієнтації всього господарського і культурного життя

на буржуазний Захід, у протиставленні Української Республіки іншим республікам Радянського Союзу. Цей націоналізм перекидає міст до польського фашизму, консолідує свої сили і стремиться скерувати розвиток Радянської України по буржуазному шляху". Насправді українські націоналісти постійно підкреслювали свою протилежність двом тоталітарним режимам - більшовицькому і фашистському чи нацистському.

Таке ставлення до націоналістів у більшовицькому таборі викривається в пастирському посланні митрополита. "Словом "фашизм" називають комуністи народні партії, усіх націоналістів у всіх краях. Націоналістами їх не називають, передовсім тому, бо не звикли речі називати так, як їх називають. Система брехні наказує їм речі називати не так, як їх люди називають. Якщо б своїх противників назвали націоналістами, не здобули би для боротьби з націоналізмом нікого. Але коли націоналістів, чи всі народні партії, разом з християнством, з Церквою і церковною Владою назвуть фашизмом, то проти так званого спільного ворога зможуть може організувати всіх невдоволених". Таку думку упродовж цілих десятиріч більшовики нав'язували серед населення поневоленої України для того, аби справдати масові депортації невинних людей і брутальну ліквідацію Української Греко-Католицької Церкви, яку безпідставно звинувачували в співпраці з німецькими окупантами. Брехливий публіцист Ярослав Галан без найменшої тіні сорому писав: "Перед служниками богів свастики і тризуба лежить один шлях: шлях зради народу, шлях злочинів, убивств, потворних підступів, брехні й обману. Цей шлях неминуче призведе до їх загибелі. Народ нещадний до своїх смертельних ворогів, в які б одяги вони не збирались. Коли гестапівський убивця вдягає на себе замість коричневого мундира чорну рясу - від цього він не перестає бути фашистським вбивцею".

Факти говорять протилежне. Митрополит Андрей виступив навіть із різким осудом знищення євреїв і звернувся з цим питанням до Гітлера. Прочитавши звернення, Гітлер спочатку оскаженів, істерично кричав, а згодом висловився, що "графа Шептицького за це варто б повісити, але митрополит Шептицький може сам собі таке дозволити". Окупанти навіть провели трус під час богослуження на Святоюрській горі. Та митрополит проявив мужність і 21 листопада 1942 року видав пастирського листа "Не вбивай". Згадані факти розбивають на друзки голослівне звинувачення Галана.

На думку митрополита, так званий "народній" чи "людовий" фронт насправді повинен називатися "протинароднім фронтом", "бо пропаганда "народного фронту" є комуністичною пропагандою, навіть тоді, коли ця пропаганда є в руках людей, що звідки інде не мають нічого спільного з комуністами. "Народній" чи "людовий фронт" є організацією комуністичною й мусить виключно служити цілям комунізму, себто мусить їти до накинення народові ярма.

ВЕЛИКДЕНЬ НА ОРЛІВЦІ

Великдень цього 1948 р. був пізно. Про це я довідався від якихось побожних християн, мабуть, православних священиків або монахів. Я не був такий цікавий, щоб вивідуватися, хто вони. Але вони звідкись довідалися, що я - греко-католицький священик і запитали мене, чи я не маю книжки зі Службою Божою. Я сказав, що маю. Вони просили показати їм. Мені було шкода позичати книжку, бо може пропасти. В лагері як є? Колинебудь прийдуть: "Соберайся с вещами". І збирайся та й іди. Тоді нема часу шукати за книжкою. Називається - пропала.

Щоб так не було, я рішив переписати їм цілу Службу Божу. Переписав з українською вимовою. Вони мене день чи два пізніше просять таки самої книжки. Я заризикував і дав їм. За те вони мені віддячилися. Взяли мене до себе на роботу. Було це на складі т. зв. трофейного лахміття. Величезна шопа, завалена лахміттям. Треба було його перебирати. Що ціле окремо, а що подерте - окремо. Що можна було ще направити, також окремо, щоб віддати до кравецької робітні. По якомусь часі книжку віддали з подякою. Другого чи третього дня бригадир до мене: "Богун, с вещами на совхоз". Я зрадів. На совхозі не те, що на Поконаївці, де кромі сосни і смереки нічого не було, а тепер хоч буряк, хоч картопля і голоду немає.

Не знаю, куди нас везли від Канська на північ, чи на полудне. Сонце було за хмарами. Завезли нас під якийсь барак. "Ну, ребята, доехалі". Слава Богу, - тут ніби на волі, нема колючих дротів, нема вежок з кулеметами, нема "шаг на право, шаг на лево, конвой приміняеть оружіе без упрежденія". Є, правда, стрілок з карабіном. Він

веде на роботу, показує, що робити. Зрештою не він, а агроном, а він увечері знову веде до барака.

Вивели нас на поле. Трактор орав, переорував картопельне поле. Викидав наверх багато примерзлої картоплі. Вона примерзла, сік виссала з неї земля, а в шкаралупі лишився майже сухий крохмаль. Хлопці кинулися збирати цей крохмаль. Вони знали. до чого і мене навчили. Дома шкаралупу здирали, а з крохмалю пекли "лепйошки". Я рішив також собі таке зробити, а що це вже було після квітної неділі, то я подумав - буде з того паска. Приховав собі кілька таких картоплин, щоб у великодню суботу спекти собі на плиті паляницю. І така була в мене паска 1948 р. Сто років після скасування панщини. Сто років від того, як Франків дід на цвинтарі кликав на гробі батька: "Тату! Тату! Ми - вольні, вольні всі!". Такий-то був мій Великдень у совєтів на волі; вже без собак, без "шаг вправо, шаг влево" з оригінальною паскою.

В міжчасі, може, це було в Великий Четвер, може, в саму Великодню П'ятницю завели нас до підвалів перебирати картоплю на садження. Керував роботою агроном, також суджений. Він давав розпорядки по українськи. Я насмілився, окремо підійшов до нього і попросив, щоб на Великдень замкнув мене самого в тім підвалі на годину, щоб я міг спокійно відправити собі Службу Божу. Він погодився. В неділі не водили людей на роботу, тож і Великдень можна було відсвяткувати відпочинком, а я ще й Службою Божою. Тоді-то перший раз від 1946 р. я мав нагоду відправити Службу Божу. Здавалося, не забуду того доброго агронома ніколи. Здавалося, а забув. Не забувається тільки добре серце, той добрий вчинок, який він зробив для мене, що радість, яку я мав на Великдень на Орлівці. З тієї його доброти, я користав кожної неділі. Він відмикав підвал, замикав мене в середині, а за годину приходив і випускав. Як добре сталося, що за вчасу в Канську побожні росіяни віддали мені служебничок. Засушені ангці мав. Хтось прислав мені трохи родзинків, з яких я робив собі вино і так міг відправити Службу Божу та й мати втіху, що міг приймати до серця Євхаристійного Ісуса.

Тепер кілька слів про доброго агронома. Він оповідав, що як німці зайняли Крим, він зорганізував церковний хор і щонеділі та свята диригував у церкві. Як совєтська армія відбила Крим, почалися арешти всіх, кому що небудь можна було підсунути, як співпрацю з німцями. От і його за те приарештували, але на допитах підсували йому і вимагали признаватися. До чого? До того, чого не зробив. І треба було признаватися, щоб рятуватися від побоїв і зберегти життя, а тут, певно, загинеш. "Ми всьо знаєм!" - казали: "Ти кіхнув, а ми казали тобі: на здоровля" І як то супроти такого аргументу було не признаватися до незробленого. Такими то переконливими аргументами наповнені тюрми, гулаги. І не виправдаєшся ніяк. "Еслі понадобіться". І рідко може було, що вертався до дому зі слідства хтось, кого заарештували. Гулаг домагався: "Давайте людей!" І знаходилися люди і знаходилися статті, бо "понадобилось".

Від того Великодня на Орлівці минуло 50 літ. До смерти не забудеться ні агроном, а радше його добре серце, ні Орлівська пасочка.

о. Дам'ян Богун, ЧСВВ.

СМЕРТЮ СМЕРТЬ ПОДОЛАВ

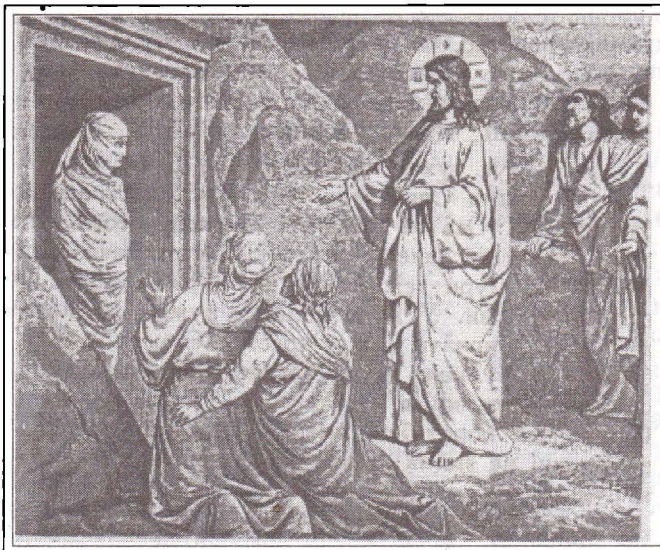

"З того часу Ісус почав виявляти своїм учням, що йому треба йти в Єрусалим і там багато страждати від старших, первосвящеників та книжників, і бути вбитим, і на третій день воскреснути". (Мт. 16,21).

Ісус воскрешає Лазаря.

" - Оце йдемо в Єрусалим, і Син чоловічий буде виданий первосвященикам і книжникам, і засудять його на смерть, видадуть поганам, і насміхатимуться з нього, й уб'ють, і по трьох днях він воскресне". (Мр. 10,33-34).

"І коли я побачив його, впав йому до ніг, як мертвий. А він поклав свою правицю на мене, кажучи до мене: - Не бійся. Я перший і останній, і живий: і був мертвий, і от я живий на віки вічні. І маю ключі смерті і аду". (Од. 1,1).

Усі євангелисти закінчують свої розповіді зображенням страстей Господа Ісуса Христа і Його воскресіння з мертвих. А Воскресіння ніби є логічним завершенням страстей. Ці уривки з Святого писання кажуть нам про те, що страсті Христові - хрест і розп'яття є і воскресіння Христове. Воно з давніх давен з'єдинене в органічне нерозривне двоєдинство "Пасха Розп'яття" і "Пасха Воскресіння".

Церква, згадуючи страсті Господні, так побудувала свої богослужіння, що в них згадка про тайну вечерю і перенесені терпіння Господа є якби траурним і сумним вступом до яскравої світлості і безмежної радості - пасхального воскресіння.

І каменем спотикання залишається не вчення про хрест, але вчення про воскресіння. (Дія. Ап. 17,18-32).

Ідея воскресіння - записана в Писанні, є щось, що найважче сприймається людьми, особливо ж освіченими, які в своєму противленні посилаються нібито на закони природи, хоч останні в будь-який момент можуть бути відміненими Божою всемогутністю. Ба навіть апостоли в деякій мірі були схильні до невірства та заскорузлості серця. (Мр. 16,14).

Для спасіння людини потрібна одна умова - з'єднати віру у воскресіння з обрядом хрищення, "Хто увірує й охреститься, той буде спасенний, а хто не увірує, той буде осуджений". (16,16).

Людство завжди носило в собі ідею воскресіння з мертвих та знищення влади тьми. І ось Ісус Христос воскрешає Лазаря (Ів. 11,1-45), попри надлюдську силу духа, ця оповідь відзначається таким реалізмом, такою життєвістю, непридуманих, чисто життєвих деталей і так тісно пов'язана з сімейним побутом тої епохи, що ні про яку видумку не може бути й мови. Це чудо було приводом урочистого в'їзду в Єрусалим і воно ж, поряд з промовою на адресу фарисеїв і первосвящеників (Мт. 23,1-39), є головною причиною розп'яття на дереві хресному, а це розп'яття в свою чергу розпочинає собою воскресіння.

Господь справді смертю смерть подолав, як говорить про це Церква, це означає, що Його смерть була тією дорогою, якою він проник в темні безодні володаря смерті, наповнив їх Своїм божественним світлом - тим світлом, яке учні вже бачили в Преображенні Господнім (Мт. 17, 1-13), і знищив смерть. "Коли зійшов ти до смерти, Життя Безсмертне, тоді ад умертвив ти сіянням Божества" - співає свята Церква.

Воскресіння стоїть понад розумом, але ні в якому випадку не суперечить йому, так само як і творіння, і моє існування.

Центральне церковне таїнство - тайна Євхаристії встановлена задля нашого воскресіння з мертвих і життя вічного. "Хто їсть моє тіло й п'є мою кров, той живе життям вічним, і я воскрешу його в останній день". (Ів. 6,54). Святий Ігнатій Антіохійський, отець Церкви другого століття, роздертий дикими тваринами на римській арені, виразно називає тайну Євхаристії ліками безсмертя.

З послання апостола Павла до Римлян (6, 3-11), яке читається у Велику Суботу на літургії, видно, що Воскресіння Христове, а з ним - з'єднане загальне воскресіння людства і відновлення нового творіння, є основою християнської віри. Подібно до творіння воно є ділом Божественної любові, Бога, який, за словами великосуботньої літургії, шукав Впавшого Адама, але не знайшовши його на землі, зійшов до аду, щоб його воскресити і вивести разом з собою. Воскресіння Христове здійснило справедливий суд Божий над смертю і адом перемогою над ними.

На світлині: Фрагмент виносу Плащаниці.

Бр. СеверІян

о. Миколай Бояковський

ПРО ВШАНУВАННЯ БОЖОЇ МАТЕРІ УКРАЇНСЬКИМ НАРОДОМ

Від часу, як світло Христової віри почало просвічувати світ, почало ширитись між усіма народами й вшанування Пречистої Діви Марії. Нема ніякого народу, ніякого племени, ніякого стану, який не брав би участи в тім релігійнім вшануванні Божої Матері. Небо і земля, ангели і люди йшли наввипередки вшановуючи і величаючи Пречисту Діву Марію. Доказом цього є і наш український нарід, серед якого вже з перших початків християн-ства в Україні шириться й особливе вшанування Пре-чистої Діви Марії. Немає ні однієї доби в нашій історії, в якій не були б записані вияви найглибшої і сердечної пошани Пречистій Діві Марії нашим народом, як теж численні докази Її постійної над ним опіки і Її материнського ним піклування.

Наш нарід вславився від найдавніших часів особливою пошаною і любов'ю до Пречистої Діви Марії і перший з усіх слов'янських народів проголосив Її - устами князя Ярослава Мудрого - Царицею Українського Народу в 1037 році.

Митрополит Іларіон у своєму "Слові про закон і благодать" одухотворено вичисляє найбільші заслуги Ярослава: "І дім божий великий Святій Його Премудрості створив на святість, на освячення міста твого. Її всілякою красою прикрасив, золотом і сріблом і камінням коштовними і посудом священним. І є церква ця дивна і славна серед навколишніх країн, тому що не знайти такої в усій північній землі від сходу до заходу. І славне місто твоє Київ величністю, як вінцем, увінчав. Віддав людей своїх і град святій, всеславній, скорій на поміч

християнам, Святій Богородиці. Їй же і церкву на Великих воротах створив в ім'я першого градського свята Благовіщення.

І те привітання, що архангел дав Дівиці, буде і граду цьому. До неї бо: "Радуйся, обрадувана, Господь з тобою!" [Лк. 1, 28], до града ж: "Радуйся, благовірний граде, Господь з тобою!"

З цього документу бачимо, що проголошенням Пречистої Діви Марії Царицею українського народу ми завдяки князеві Ярославові Мудрому випередили на сотки літ інші народи, а завдяки творові митрополита Іларіона знаємо, що почитання Пречистої Діви Марії у нашому народі справді таке давнє, як і давнє християнство в Україні. Справді, велике довіря мали наші князі до Пречистої Діви Марії. Князь Ярослав Мудрий оточує місто оборонним муром, укріплює його, як на тодішні часи, дуже добре, мурує три брами в укріпленнях міста і не бачить сильнішої запоруки від нападів ворога, як покров Пречистої Діви Марії, бо на воротах, найбільше виставлених на небезпеку, ставить церкву на честь Благовіщення Пречистої Діви Марії, і Її архангельське поздоровлення стає кличем матері українських городів; а щоб охоронити нарід перед напастями ворогів, віддає його під покров "всеславній і скорій на допомогу християнам Пресвятій Богородиці". Князь знав, що під ніяким іншим жезлом не сформується нарід так, як під жезлом Пресвятої Богородиці. Від тієї хвилини, як князь Ярослав Мудрий віддав увесь український нарід під покров Пресвятої Богородиці і тим самим проголосив Її в сучасному розумінні Царицею українського народу - минає цього року дев'ятсот п'ятдесят сім років.

І скільки ж то Небесна Цариця випросила вже нам ласк! Скільки кар відвернула, скільки перемог перехилила на нашу сторону! Та опіка, покров Пречистої Діви Марії і нині не перестає діяти, бо Вона знає, що нині більше нам Її треба, як коли. В усіх нещастях і терпіннях, в усіх допустах Божих, Пречиста Діва Марія пам'ятає про нас та у стіп Божого Трону просить ласк і милости для нас. І коли ми вповні будемо на Неї надіятися, то певно Пречиста Діва Марія буде нашою Заступницею і Охороною. Жезлом Своєї могутности накаже замовчати ворогам нашого народу, обітре наші сльози і поверне нам належну гідність.

Марія, Мати Воплоченого Слова, поставлена в самому центрі тієї ворожнечі, тієї боротьби, яка супроводить історію людства на землі, а заразом історію спасіння. Марія належить до "убогих і покірних Господніх", тому Вона, як ніхто інший з людей, обдарована "повнотою благодаті", якою Отець "обдарував нас у своїм любім Сині", і ця благодать становить надзвичайну велич і красу усієї Її людської істоти. Таким чином, Марія стає перед Богом, а також перед усім людством, як незмінний і непорушний знак того Божого вибрання, про яке говорить Павлове Послання: "в Христі... нас вибрав перед заснуванням світу... і призначив... щоб ми стали його синами" (Еф. 1,4.5). Вибрання оте·є потужніше від усякого вибрання й гріха, від усієї тієї "ворожнечі", якою позначена земна історія людства. В цій історії Марія залишається знаком певної надії.

Енцикліка Папи Івана Павла II "Мата відкупителя"

Павло ШТОКАЛО

ІМ'Я МАРІЇ

«СВЯТА МАРІЯ».

Малярська школа в Грецькому монастирі, місцевість Гроттаферрата

Маріє! Солодке ім'я
Ти маєш, Пречистая Мати!
Про Нього, потіхо моя.
В душі я люблю розважати.

Маріє! Як мило звучить
Те слово - мов спів Херувима!
Маріє! Ах в ньому бренить
Наук глибина незмірима.

Маріє! Зірниця ясна,
Що хвилі освічує моря,
Що керму провадить човна
В час бурі, нещастя і горя.

Маріє! Терпіння Ти квіт,
Хоч квітка Ти щастя єдина,
Гіркий бо для Тебе був світ,
Коли розп'яли Твого Сина.

Маріє! Найкраща із зір
Зірниця, посланиця сходу;
З Марії зійшло бо на мир
Людського відкуплення роду.

Маріє! Цариця значить,
Небесного Пані Сіону,
Що скипетр всесильний держить
При ступенях Божого трону.

Маріє! Цариця землі,
Що милим все дивиться зором;
Вона то приймає жалі,
Вкриває від бід омофором.

Маріє! Солодке ім'я
Ти маєш, Пречистая Мати!
Про Нього, потіхо моя,
В душі я люблю розважати.